

Burján Hildegárd

Mindent Istenért és mindent az emberekért

Caritas Socialis

E füzetet BURJÁN HILDEGÁRD, a szociális-karitatív tett emberének, életművének és személyének szenteltük. Ő mint keresztény-szocialista parlamenti képviselő Ausztria 1. Köztársaságában, valamint egy szerzetesi nővéreközösség alapítója (CS), aki mind a szociál-politikában és mind a Karitásban új utakon járt. Útjai napjainkig iránymutatók.

Elkötelezve alapítója megbízatásának: "Isten szeretetét embertársai szolgálata által hirdetni", a CARITAS SOCIALIS (CS) viszi tovább Burján Hildegárd életművét.

Mindent Istenért és mindent az emberekért

Szociális-karitatív úttörőmunka:

„A bécsi bedolgozónők anyja”

„A parlament lelkiismerete”

első keresztény-szocialista képviselő

CARITAS SOCIALIS – Isten szeretetét

szolgálni a szociális-karitatív segítőszolgálat által

CARITAS SOCIALIS —

elkötelezettsége egykor és ma

CARITAS SOCIALIS-Nővéreközösség –

hogyan élnek a nővérek ma

"Isten, ha vagy, - mutasd meg nekem magadat!"

Mindent Istenért és mindent az emberekért

Azok az emberek, akik későbbi életükben kiemelkedő munkásságot folytattak, eleinte többnyire maguk sem voltak tudatában küldetésüknek. Legtöbben a másokkal való találkozások, új szellemi irányokkal való szembesülés vagy egyéni sorscsapások révén ismerik fel valódi életcéljukat.

Ifjú korában Burján Hildegárd, a CARITAS SOCIALIS alapítója, is tudományos pályafutást tűzött ki céljául, míg -- kerülő utak után -- tudatossá nem vált benne, hogy mit kíván tőle Isten, mi az életfeladata.

Hildegárd 1883. január 30-án Adolf és Berta Freund második leányaként született a németországi Porosz-Sziléziában, a Neissa menti Görlitz városában. A gyermek Hildegárd polgári középosztálybeli, zsidó gyökerű, de nem vallásos családban nőtt fel. A család -- szakmai okból -- 1895-ben Görlitzből Berlinbe, és 1899-ben pedig Svájcba költözött.

Hildegárd nagy eszmékért lelkesedő személyiséggé fejlődött. Olyan volt, mint a búcsúzó XIX. század sok más fiatalja: nagy célokat, nagy eszméket, valami igazán nagyot keresett. 1903-ban érettségizett Bázelen, majd a zürichi egyetemen germanisztikai tanulmányokat folytatott. Ugyanott filozófiai előadásokat is látogatott, mivel sok kérdés merült fel benne az élet értelmével, az igazsággal kapcsolatban... s ezekre választ akart találni. Hildegárdot a filozófus *Robert Saitschik* és a béke kutató *Friedrich Foerster* filozófiája szembesítette először a keresztény eszmeiséggel.

Hildegárdban érelődni kezdett a felismerés, hogy a tökéletes emberlétre való törekvés mindig tökéletlen marad, ha nem Isten minden tettének, cselekedetének végső célja. Érezte, hogy az egész életére kiható döntés előtt áll, csak még nem tudta legyőzni a benső akadályokat. Még nem részesült a hit kegyelmében.

Egyetemi évei alatt ismerkedett meg a magyar, szintűgy zsidó származású mérnök-hallgatóval, *Burján Sándorral*. 1907. május 3-án házasodtak össze, majd áttelepültek Berlinbe. Hildegárd már röviddel tanulmányai befejezése előtt volt..

1908. október 9-én a fiatalasszonyt súlyos vesegörcsrel, kólikával - kérésére - a berlini Szent Hedvig Katolikus Kórházba szállították. Állapota egyre súlyosbodott, több nehéz műtétet kellett elszenvednie. 1909. nagyhétében a halál közelébe került. Az orvosok feladták a gyógyulás reményét, s már csak morfiumot adtak neki, hogy könnyítsenek fájdalmain. Húsvét reggelére bekövetkezett a megfoghatatlan: a halálos beteg szemmel láthatóan váratlanul jobban lett.. Hét hónap kórházi tartózkodás után gyógyultan hazaengedhették. A súlyos betegség következményeitől viszont egész életében sokat szenvedett.

Ez az élmény alapjaiban változtatta meg az életét. Hildegárdot lényre mélyéig megrendítette és felkavarta Isten vezetése. Megérezte magában az erőt: tudott hinni! Hozzájárultak ehhez a kórházban átélte keresztény szeretetet, a betegápoló nővérek - Borromei nővérek - életében, odaadó betegszolgálatában. Amit értelmével, intellektusával nem tudott felfogni, azt a szív értette meg. 1909. augusztus 11-én fogadta a kereszttség szentségét.

Hildegárd kezdett el befelé figyelni: Mit kíván tőle Isten? Biztosan tudta, hogy újra ajándékba kapott életét Isten és az emberek szolgálatára kell szentelnie. - A Burján-házaspár még ugyanabban az évben átköltözött Bécsbe, ahol Sándornak vezető állás ajánlottak fel.

Hildegárd csakhamar kapcsolatba került a bécsi katolikus körökkel, többek között olyan csoportosulással is, amely elmélyülten foglalkozott az első egyházi szociális-karitatív enciklika megállapításaival, XIII. Leó pápa: "Rerum Novarum" (1891) alapján.

A szociális-karitatív elkötelezettséggel Hildegárdnak egyelőre még várnia kellett, mivel gyermeket várt. Megromlott egészsége miatt ez életveszélyt jelentett számára. Az orvosok egészségügyi okból a terhesség megszakítását javasolták. Ő azonban ezt visszautasította. 1910. augusztus 27-én hozta világra kislányát, Lizát: védőszentje Árpád-házi Szent Erzsébet lett. A szülés újra életveszélybe sodorta Hildegárdot, s hosszú kórházi kezelésre szorult.

A következő években Hildegárd következetesen kidolgozta "szociális koncepcióját", és dolgozott életcélján, egy szerzetesi nővérközösség alapításán. Sokirányú és időtálló karitatív, később politikai tevékenységet folytatott. Kitűnően megvalósította, hogy feleség és anya maradjon, s mind a családon belül, mind a közjóért folytatott munkában minden nehézség ellenére becsületesen megállja a helyét. Hihetetlen szervezőtehetséggel remekül úrrá lett minden nehézségen.

Burjánék nagy házat vezettek. Sándor egy nagyvállalat vezérigazgatója volt, Hildegárd nevét pedig széleskörű közérdekű tevékenysége tette ismertté.

A Burján-házban gyakran láttak vendégül politikai és gazdasági vezetőket. Hildegárd számára ez az életmód kettős, szinte feloldhatatlan feszültséggel járt: egy személyben volt a vezérigazgató felesége, és az elnyomottak, kizsákmányoltak szószólója.

A roppant igénybevétel minden erejét megkívánta, örölte. Állandó fájdalmaihoz még cukorbetegség is társult, ráadásul magas vérnyomással küszködött, s annak minden következményétől is szenvedett.

Abban az arasznyi időben, amelyet tervei megvalósítására a Gondviseléstől kapott, korát messze felülmúlta szociális-karitatív gondolkodása, s olyan terveket valósított meg, amelyek döntően átalakították a szociális-karitatív munka területét.

Burján Hildegárdot mélységes istenszeretete indította és vezette a tettek, cselekedetek útján. Biztos volt küldetésében: hogy Isten szeretetét szociális-karitatív-tevékenységgel hirdesse. Isten akaratára és az emberek ínségére figyelve megpróbálta küldetését a lehető legjobban megvalósítani.

Már a halál bélyegét viselte, amikor elhunyt lelki barátja és lelki vezetője dr. Seipel Ignác emlékére plébániatemplom építését indította be Bécs egyik munkáskerületében. A mai "Neu-Fünfhaus" kerületében álló templom mellé -- korábban meglehetősen szokatlanul -- egy szociális-centrum felépítését is tervezte. Az alapkövetését már nem érthette meg.

Burján Hildegárd ötvenéves korában. 1933. június 11-én távozott az örökkévalóságba.

A Bécsi Központi Temetőben sírjára, a kőtáblára kedves idézetét írták: IN TE DOMINE SPERAVI, NON CONFUNDAR IN AETERNUM. „Te vagy Uram én reményem, ne hagyj soha szégyent érnem.”

A CARITAS SOCIALIS nővéreközösség alapítójának, Burján Hildegárdnak szentté/boldoggá avatási eljárása 1963. június 6-án kezdődött meg.

A csoda kivizsgálásának befejeztével, és a csatlakozó exhumálás után 2005. április 4. óta földi maradványai a CARITAS SOCIALIS Nővéreközösség központjában lévő Burján Hildegárd-Kápolnában nyugszanak.

„Isten, ha vagy, -- mutasd meg nekem magadat!”

"Pénzzel vagy más csekélységgel nem lehet igazán segíteni az emberen. Talpra kell újra állítani, hogy teljes meggyőződéssel újra kimondhassa: Vagyok valaki, képes vagyok megtenni, ami tőlem telik."

Szociális-karitatív úttörőmunka -- "A bécsi bedolgozónők anyja"

Bécs a századforduló idején lüktető életű város volt, a Monarchia szellemi központja. Azonban nem mindenki részesült fényéből. A munkásokat és a kisiparosokat nem védte "szociális háló". A betegség vagy a munkanélküliség a nyomorba zuhanást jelentette számukra. A textilipari bedolgozónők különösen is kiszolgáltatottak voltak. Heti bérük tizenkét korona körül volt, ez szűkösen fedezte a megélhetésüket, de napi tizenöt órát kellett érte dolgozniuk.

Burján Hildegárd felismerte, hogy a munkásnők jogfosztottsága valóságos politikai puskaporos hordó. 1910-ben, épphogy letelepedtek Bécsben, amikor Hildegárd behatóan kezdett foglalkozni a "szociális kérdéssel", és kifejlesztett egy koncepciót, merőben új kiindulóponttól kezdve. Napjainkban ezt "segítség saját magunk megsegítéséhez" névvel illetik. A szociális-karitatív munkáról alkotott akkori elképzelésekhez képest teljesen eltérő módon közelítette meg a kérdést. Elhatározta, hogy szövetségbe fogja össze a dolgozó asszonyokat, mert együtt könnyebb elérniük munkafeltételeik javulását.

Az asszonyokat önkéntes segítőkkel maga kereste fel otthonaikban házról-házra járva. Olyan önkéntesekkel tette ezt, akik megértették Hildegárd céljait és lelkesedtek érte. Felhívták a munkásnők figyelmét jogaikra, és közösen elkészítették jogos követeléseik jegyzékét.

1913. december 13-án alakult meg a Keresztény Bedolgozónők Egylete. Burján Hildegárd a tagok számára olyan felhatalmazást szerzett, amivel kiiktathatták a kereskedelmi közvetítőket, így növekedett a bérük. A tagok számára segélyeket folyósítottak szülés idejére, betegség vagy baleset esetén; ezen kívül jogvédelmet biztosítottak, valamint továbbképzési és oktatási lehetőséget.

1914. április 16-án Burján Hildegárd előadást tartott a II. Ausztriai Katolikus Nőgyűlésen és felhívta a figyelmet a bedolgozóknak tömörítő egyesület szükségességére, amely képes lenne elérni a szakmát érintő, sürgetően szükséges állami jogi szabályozást. Rámutatott ugyan-akkor egy, a bedolgozás okozta visszasságra is -- a gyermekmunkára. Akkoriban hatéves gyermekek is rendszeresen dolgoztak napi tizennégy órát. Az iparág alaposan kihasználta az "olcsó" munkaerőt, mivel az akkori gyermekvédelmi törvényeket nem érvényesültek.

Referátuma végén Burján Hildegárdot lelkes és felrázott hallgatósága a "Bécsi bedolgozónők anyjaként" éltette.

1914-ben kitört a világháború, s Burján Hildegárdot arra kényszerítette, hogy politikai újabb, más prioritásokat állítson fel szociális koncepciójában. Mindenekelőtt az asszonyokról igyekezett gondoskodni. Fűtött varróműhelyeket és központi munkaelosztó-helyeket hozott

létre. Megszervezte az élelmiszer nagybani beszerzését és elosztását is. Ezen túlmenően 1917-ben szervezett egy élelmiszersegély-akciót az éhhalál szélére sodródott Érchegységbelieknek.

Burján Hildegárd nem pusztán zseniális szervezőtehetség volt, hanem képes volt újabb és újabb önkéntes segítőket -- közülük sokat a magasabb osztályokból -- együtt együttműködésre motiválni. Rendkívüli képessége volt arra is, hogy pénzforrásokat tárjon fel, amelyek segítségével fedezni tudta sokféle tevékenységük költségeit.

A monarchia szétesését követő időben Burján Hildegárd kész volt arra, hogy az asszonyok háború utáni helyzetével is behatóan foglalkozzon, immár egy új államforma keretei között.

A katolikus munkásnők számára 1917-ben tartott előadásában kifejtette, hogy a háború megváltoztatta a nők életkörülményeit, mivel ebben a nehéz időben a férjük helyett is nekik kellett helytállniuk.

A nők több munkakört átvettek a férfiaktól -- akik korábban háttérbe szorították őket --, és a továbbiakban is be akarták tölteni ezeket. Burján Hildegárd meggyőződése volt, hogy a nők nem eshetnek áldozatul egy újra férfi-központú munkaerő-politikának. Célul tűzték ki: azonos teljesítményért azonos bért.

Szociális elkötelezettsége és a nők jogaiért való bátor kiállása miatt a Keresztényszocialista Párt vezetői felfigyeltek Burján Hildegárdra.

"Ma nem elegendők a pusztán vallásos egyesületek.

Meg kell mutatnunk az összetartás erejét, ha nem akarjuk végignézni, hogyan uralkodnak fölöttünk és törjenek meg bennünket.

A politika iránti érdeklődés napjainkban a gyakorlati kereszténység szerves része."

"A parlament lelkiismerete" -- Az első keresztényszocialista képviselő

Bécs érseke, Piffel Friedrich Gustav bíboros a "parlament lelkiismeretének" nevezte Burján Hildegárdot; a Keresztény-szocialista Párt vezetője dr. Seipel Ignác kancellár és prelátus azt mondta róla: "Még sohasem láttam olyan embert, akinél a kifejezett politikai tehetség a legfinomabb ráérzéssel párosult volna, mint ebben az asszonyban."

1918. november 24-én Burján Hildegárd elnökként vezette a keresztény asszonyok első politikai gyűlését. Ösztönei azt súgták, hogy a nők politikai szerepvállalása már ugyancsak sürgetően szükségessé vált. 1919. október 21-én megszületett az új választójogi törvény, amely Ausztriában a nőknek is megadta az aktív és passzív választójogot. Így már maguk is síkraszállhattak jogaikért mind a munka világában, mind kulturális területen.

1918. december 3-án Hildegárd városi tanácsos, majd a keresztény-szocialisták pártelnökének, az ismert munkásvezérnek, Kunschak Leopoldnak helyettese lett.

Politikai képességei alapján jelölték az új Köztársaság első választásán az "Osztrák alkotmányozó nemzetgyűlés" parlamenti képviselőjének. Azt remélték, hogy az ő személyisége különösen az először választási urnákhoz járuló nőket segít megnyerni. Megrendült egészsége és családi kötelezettségei miatt kétségei támadtak, hogy elfogadja-e ezt a felkérést. Az, hogy végül mégis beleegyezett, a társadalom peremére szorultak iránti szociális-karitatív elkötelezettségéből és a nők jogaiért való kiállásából következett.

Keresztényként kötelességének érezte, hogy az elnyert képviselői megbízást elfogadja, mivel lehetőséget látott arra, hogy politikai tevékenységével hozzájáruljon a rászorultak életkörülményeinek valamelyes javításához. Isten megajándékozta őt a képességek, és ő ezért ezt úgy tekintette mint feladatot, hogy ezt a megbízást felvállalja.

1919. március 12-én állt először a parlament szónoki emelvényén. Ő volt az egyetlen keresztény-szocialista női képviselő. Az ellenzéki szociáldemokraták táborában hét nő-képviselő ült.

Csaknem kétéves parlamenti munkássága alatt Burján Hildegárd nagyon sok javaslatot terjesztett elő. Indítványt nyújtott be az állami anya- és csecsemővédelem kiszélesítésére; javaslatot tett arra, hogy a betegsegélyező pénztár létesítsen "házigondozói állást" a gyermekágyas asszonyok gondozására. A nevelési és oktatási szakbizottságban kiállt a nők alap-, szak- és továbbképzésének biztosításáért. Ezen kívül küzdött a lányiskolák költségvetési támogatásának emeléséért, s az állami hivataloknál esélyegyenlőséget követelt a nők számára.

Egyike lényegbevágó érdemeinek volt "háztartásialkalmazott-törvény" beiktatása, amely először szabályozta hivatalosan a cselédek munka- és bérfeltételeit. Burján Hildegárd képviselőasszonynak ebben a kérdésben sikerült pártállástól függetlenül, -- sokszor kemény ideológiai viták ellenére is -- mindkét oldalon egyetértést teremtenie.

Az állandó koalíciós feszültségek miatt 1920-ban új választást írtak ki. Burján Hildegárd közölte a pártvezetéssel, hogy nem indul a választáson és visszavonul a politikától.

Elhatározását megromlott egészségével indokolta, valamint azzal, hogy a politikai munka minden idejét elveszi, amit férjével és gyermekével tölthetne. Szólt arról is, hogy sokszor keresztény lelkiismeretével ellentétesen kellett szavaznia, mert kötötte a párttal való egyetértési kényszer miatt, mellyel lelkiismerete miatt nem érthetett egyet. Arról viszont hallgatott, hogy mennyit szenvedett a pártjában észrevehetően felerősödött antiszemita miatt. Sokszor tettek célzásokat személyére és származására. Az antiszemita megjegyzések különösen a politikai vitákban sokasodtak meg.

"Valami újat akarunk, nem akarunk a készhez ragaszkodni; nem klauzúrához vagy kolostori formákhoz, hanem a kor szükségleteihez kell alkalmazkodnunk, rugalmasan és mindig készenlétben állva, hogy válaszoljunk minden jelentkező ínségre."

CARITAS SOCIALIS --- Isten szeretetét szociális-karitatív szolgálattal hirdetni

"Caritas Christi urget nos" -- Krisztus szeretete sűrget minket. Az alapítónő Szent Pál szavait választotta jelmondatul. Semmivel nem lehetne jobban kifejezni a CARITAS SOCIALIS közösségének célkitűzését. Krisztus szeretetével eltöltött, önmagukat teljesen az Ő követésére átadó nők közössége ez, akik egészen a segítségért hozzájuk fordulók rendelkezésére állnak, hogy a rászorulókat kijussanak ínséges helyzetükből, s megtanuljanak hinni Isten szeretetében.

Burján Hildegárd mindig megbeszélte tervét a hozzá legközelebb álló emberekkel, így Seipel Ignác prelátussal is. Ő lett a következő években az új nővéreközösség, a CARITAS SOCIALIS lelki vezetője és tanácsadója.

Burján Hildegárd olyan szerzetesközösséget akart létrehozni, amelynek tagjai teljesen embertársaik szolgálatára állnak: Istennek és az ínséget szenvedő világnak akarták ajándékozni magukat. Tisztában voltak azzal, hogy a nyomor nemcsak anyagi, de lelki jellegű is. Szociális-karitatív szolgálatukkal Isten szeretetét kívánták felragyogtatni, s ez a cél kívánta meg a közösségi élet új formáját.

A CARITAS SOCIALIS Nővéreközösség 1919-ben alakult meg. Felvételnélkor a nővérek ígéretet tettek arra, hogy az evangéliumi tanácsok értelmében engedelmisségben, szegényen és tisztaságban élnek. Azt a felajánlást is mondták el az életszentelés során, amit Burján Hildegárd -- aki házas asszonyként és édesanyaként volt az első elöljárójuk -- fogalmazott meg. Ez így van mind a mai napig.

Nagy érdeklődés mutatkozott, és szinte azonnal sokan csatlakoztak ehhez az új Nővéreközösséghez. A CS-nővérek vállalták mindenek előtt a nehezen nevelhető gyermekek és letartóztatott prostituáltak gondozását. Burján Hildegárd meg volt győződve arról, hogy a társadalom peremére szorultaknak minden segítséget meg kell kapniuk ahhoz, hogy rendezett viszonyok között élhessenek.

A CARITAS SOCIALIS 1924-ben nyitotta meg anya- és gyermekotthonát egyedülálló nők, leányanyák és gyermekeik számára. Ez forradalmi tett volt, a társadalom konvenciókkal szemben, és sokan úgy találták, hogy ez "az erkölcstelenséget fogja támogatni."

A nővérek sajátos küldetése hamarosan széles körben ismertté vált. Különböző szociális-karitatív hivatalok fordultak Burján Hildegárdhoz, hogy CS-nővéreket küldjön olyan működési területre, ahol mások egyszerűen nem vállalták a szolgálatot. Ezekben az években Burján Hildegárd felélesztette a vasútmissziót, és létrehozta a hajléktalan nők átmeneti szállását, -- ez a nyomor és a munkanélküliség idején égetően szükséges volt. Meggyőző erejével mindig megszerezte tervei számára az állami támogatást, a szükséges pénzügyi háttérrel.

1926-ban a CARITAS SOCIALIS először jutott el külföldre. Szokatlan munkamódjuk és bátorságuk híre, ahogy új feladatköröktől sem riadnak vissza, áthatolt a határokon. Szükség volt rájuk Berlinben, Münchenben és az egykori Csehszlovákiában. Itt valósíthatta meg Burján Hildegárd azt a feladatkört, amely Ausztriában mindig ellenállásba ütközött: a családgondozást.

Amikor Burján Hildegárd 1933-ban meghalt, a CARITAS SOCIALIS az egyházmegyei, sőt az országhatárokon túl is ismert közösség volt. "A CARITAS SOCIALIS-t átadtam Istennek, Isten fogja vezetni. ezek voltak az alapítónő szavai halálos ágyán.

Halála után három évvel, 1936-ban a CARITAS SOCIALIS "Egyházmegyei jogú Nővér-közösség", majd 1961-ben VI. Pál pápa idején "Pápai joghatóságú Közösség" lett.

Burján Hildegárd megfontoltan gondoskodott életműve fennmaradásáról. A nővérek a gondjaikra bízott művet a mai napig az alapító szellemében viszik tovább..

"A szociális-karitatív tevékenység megelőzést is jelent: keresztény szeretettel és együttérző szívvel keressük a társadalmi szakadékok áthidalásának lehetőségeit."

CARITAS SOCIALIS -- küldetése egykor és ma

A két világháború közti időben a helyzet egyre nehezebbé vált. Ausztria a német nemzeti- szocialisták bevonulása után, 1938-ban, megszűnt létezni. A CARITAS SOCIALIS csak az Egyházon belül működhetett. A nővérek a háború alatt katonai kórházakban (Lazarett) dolgoztak, és összekötő szerepet játszottak a menekültek, bújtatottak és az ellenállási mozgalom között. Így dolgozott például Verena Buben CS-nővér -- élete kockáztatásával -- a Innitzer Theodor bíboros által 1940-ben kezdeményezett, a bécsi érsekségen alapított "Érsekségi segélyhely Bécsben a nem-árja katolikusok számára" nevű szervezetben.

A világháború vége után a menekültek és hazatérők segítése vált a legfontosabb munkaterületté. Németországban és az egykori Csehszlovákiában lévő alapítások politikai okokból nem működhetek tovább. 1948-tól kezdve a CARITAS SOCIALIS ismét dolgozhatott a határokon kívül is: Dél-Tirolban, Bajorországban, Rómában, Brazíliában és Betlehemben. Betlehemtől tizenhét esztendei gyermekvárosi munka után búcsút kellett venni: A brazíliai Paranában a CARITAS SOCIALIS -- túlnyomórészt bennszülött nővérekkel -- a legszegényebb néprétegnél tevékenykedik. Kezdeményezésükre és segítségükkel a nyomornegyed lakói számára családi otthonokat létesítettek és ezzel egyben szakkiképzést is nyújtottak nekik. CS-nővérek dolgoznak Guarapuava Puava és Curitiba egyházmegyében a "gyermekpasztoráció" keretében, kidolgozott programmal küzdenek az alultápláltság ellen és az egész család felemelkedéséért. Ebben a régióban a nővérek tevékenysége már évek óta alapvetően szociálpolitikai jellegű, s ebben pozitív változások tudtak elérni. A brazíliai bázisközösségekben sem csak lekipásztori területen dolgoznak a nővérek, hanem mindig újra konkrét szociális-karitatív projekteket céloznak és valósítanak meg.

Ausztriában a CS-nővérek lelkigyakorlatos- és üdülőházat vezetnek az észak-ausztriai Maissauban, valamint a Bécsi Érseki Ifjúsági Lelkigondozó Központtal közösen elvállalták egy ifjúsági lelkeségi központ vezetését az alsóausztriai Weinviertelben.

A nővérek tevékenységi területe az elmúlt évtizedek alatt sokat változott. Saját szociális-karitatív intézményeiken kívül sok egyházi és szociális-karitatív területen vannak jelen. A nővéreket szociális-karitatív és pasztorális munkára képzik, és a legkülönbözőbb területekre helyezik őket: hátrányos helyzetű gyermekek, beteg és gondozásra szoruló emberek, válsághelyzetben lévő várandós- és gyermeküket egyedül nevelő anyák, szükséghelyzetbe került családok és egyedülállóak számára nyújtanak segítséget. Részt vesznek továbbá a felnőttképzésben, a plébániai munkában; lelki vezetést, lelkigyakorlatok tartását is vállalják. Mértékadóak voltak és jelenleg is vannak CS-nővérek, akik jelentősen kivették részüket

Ausztriában a Hospice-munka kiépítésében és ismertté tételében. Burján Hildegárd szülővárosában, Németországban, a német-lengyel határon fekvő Görlitzben a nővérek idősek és betegek lelkigondozását végzik. Münchenben a vasútmisszióban tevékenykednek, bajba került utasoknak és hajléktalanoknak nyújtanak segítséget. Magyarországon, és innen tovább Ukrajnában (Kárpátalján) a Karitás és szociális-karitatív projektek megvalósításán dolgoznak. Hogy a nővérek melyik ínséget igyekeznek enyhíteni, sikerül enyhíteni az ínséget, rátermett-ségüktől és munkatársaik képességeitől is függ.

Közismert, hogy a CARITAS SOCIALIS minden évben, advent első hétvégéjén megrendezi hagyományos karácsonyi vásárát. Ötletekben gazdag kézműves ajándékok és házi sütemények stb. vásárlásával mindenki részt vehet az egyedülálló anyák és más, nehéz helyzetbe került emberek megsegítésében. Évtizedek óta sok köztisztelőben álló segítők és kiemelkedő női önkéntesek, valamint egy prominens hölgybizottság is közreműködnek a karácsonyi vásár megszervezésében, elejétől végig.

A CARITAS SOCIALIS bécsi tanácsadó központjában (Szociális-karitatív- Segítő- és Tanácsadó Szolgálat; valamint Tanácsadás Nők és Családok számára) szakképzett tanácsadók ingyenes segítséget nyújtanak szociális-karitatív, személyes, jogi és gazdaság problémák megoldásában, hosszabb távú segítséget, tanácsadó kapcsolatot is nyújtanak. Válsághelyzetekben olykor egyetlen beszélgetés is elegendőnek bizonyulhat veszteség, gyász, szomorúság feldolgozásában vagy erkölcsi, életrendezési kérdésekben való eligazodásban. Anyagi szükséghelyzet áthidalására a rászorulóknak ruhát, élelmiszert és egyéb segélyt is nyújtanak.

Az Anya-Gyermek-Otthon átmeneti lakáslehetőséget nyújt akár háromgyermekes, egyedülálló anyák számára is. Szociális-karitatív munkások, pedagógusok segítségével az érintettek megpróbálnak jobb jövőt építeni maguk és gyermekeik számára.

Az idők jeleinek tükrében a CARITAS SOCIALIS időről időre felülvizsgálja helyzetét, célkitűzését, küldetését az Egyházban és a társadalomban.

1987-ben a CS-Nővéreközösség megbízást adott ki egy tanulmányra, melynek célja felfedni a jövőbeni "A szociális ínség célcsoportjait". E tanulmány során megvilágosodott a tény, hogy nagy szükség van új koncepciókra, különösen a következő célcsoportoknál: a nagyon öreg és az ápolásra szoruló embereknél, az egyedülnevelőknél és a munkanélküli fiataloknál. Ezek után az "Anya-Gyermek-Otthon" keretében élő egyedülnevelők, valamint a "Tanácsadó szolgálat nők és családok részére" keretében a segítséget átszerveztük, tovább fejlesztettük és kibővítettük. Egyidejűleg e tanulmány során megterveztük az új súlypontos alapokat az ifjúsági munkában. Ez új tájékozási folyamat eredményeként az

idősgondozásban és -ellátásban eddig megszerzett évtizedes tapasztalataink bázisként történő érékelésével és felhasználásával megszületett a "CS-Ápoló- és Szociálcentrumok" koncepciója. 1993 óta működik a CS-Kft szakemberekkel mint vezetője és irányítója ezeknek az ápolási és gondozási CS-centrumoknak. Mindezt pedig 2003. január 1. óta a közhasznú "CARITAS SOCIALIS Privátalapítvány" fogja össze. Ennek a közhasznú Privátalapítványnak célja és feladata, hogy a CARITAS SOCIALIS intézményeinél hosszútávon is frissen őrizze és biztosítsa a CS-alapító-karizmájának mindig eleven érvényesülését, fennmaradását.

A gondoskodás középpontjában mindig a rászoruló ember áll, élettörténetével és kívánásaival együtt. Az ő szüksége a mértékadója a professzionális ápolásnak és gondozásnak a legújabb szociális szakmai fejlődés szerint. Individuális támogatás a cél, mely annyi önállóságot tesz lehetővé, amennyi lehetséges és ameddig ez megengedett. Napjainkban az a legújabb álláspont, hogy szakszerű gondozással és ellátással minél tovább megtartsák az illetőt eredeti környezetében. Elsődleges cél tehát a személyre szabott bánásmód s az önálló életvitel biztosítása, amíg csak az kívánatos és lehetséges. A "CS-Ápoló- és Szociális-Központjaiban" a biztonság és védettség légköre uralkodik. Az itt élő gondozottak átélhetik, hogy reményeiket és vágyaikat komolyan veszik. A rászorulókról gondoskodó hivatalos rendszer így olyan személyre szabott gondozási formával egészül ki, amely figyelembe veszi az egyén vallási szükségleteit, személyes félelmeit és nehézségeit. Bátorítás, erősítés valamint minden segítség egy lassú életrevízióra (visszatekintés) egészíti ki a fentiekkel egységet képező kínálatot az ellátottak részére.

Itt a krónikus betegek és öregek részesülnek az úgynevezett "ápolási láncolat" kereteiben a professzionális ápolásban és támogatásban. Speciális kínálatot jelent a hagyományos hosszú- és rövidtávú ellátások mellett (Geriatríai-Ápoló-, MS-Ápolóház, Alzheimer-Ápolóház), a mobil és intézményi Hospice Rennweg (Bécs 3. kerületében), valamint a napi központok (integrális Geriatríai-Napközicentrum, Alzheimer-napközicentrum, MS-Napközicentrum). Bővíti a választékot a CS-házi betegápoló- és gondozószolgálat is: a gondozott saját lakásában. - Ezenfelül a CS két helyen óvodát és napközi otthont is fenntart gyermekeknek.

A "CS-Ápolási- és Szociálisközpontjaiban" világi munkatársak és CS-nővérek dolgoznak együtt - az utóbbiak elsősorban pasztorális-szociális szolgálatban. A közösen kimunkált *vezérelvek* képezik az együttműködés alapját. A nővérek és munkatársak közösen viselik a felelősséget, s együtt kísérelik meg - az alapító Burján Hildegárd szellemében - Önkéntes munkatársak és barátok támogatják a CS-t tevékenységeiben.

"Gyökerében orvosolni a jelen idők ínségeit"

"Buben Verena CS-nővér (a képen balra) elkötelezetten dolgozott a nem-árja katolikusok ügyében"

"Minden egyes tagot megerősít a tudat, hogy a közösséghez tartozik."

"Uram, segíts, hogy egyre mélyebben Beléd gyökerezzem, s így merjek bármilyen messze menni, oda, hol a szükség az úr." (Niklas Élia CS-nővér)

Isten szeretetét láthatóvá és tapasztalhatóvá tenni az emberek számára, akik között élnek és dolgoznak -- így fogalmazzák a CARITAS SOCIALIS Nővéreközösségéhez csatlakozó nők legfőbb céljukat.

Vajon mi motiválhat napjainkban egy embert, hogy ilyen célokat tűzzön maga elé, és csatlakozzon egy közösséghez, azaz olyan életformát válasszon, mely nem egyezik a modern idők trendjével?

Az, hogy valaki a krízis- és szükséghelyzetben lévő emberekért akarjon dolgozni, a társadalmi struktúrák javításán kívánjon fáradozni, eleve feltételezi: az illetőnek tartása van, keresi az élet fontos kérdéseire a választ, elfogadja a kihívásokat, mer vállalni ilyen elkötelezettségeket.

Ez nem mindig egyszerű. Mindehhez az erőt az ima és a közösség adja. A mindennapi személyes ima, az Eucharisztia ünneplése, a közösségi imádság erősítik a reményt, bizakodást.. Így válik egyre személyesebbé és elevebbé a Krisztushoz tartozás. Ő a közösség közép pontja.

A nővérek összetartozásukat közös jelekkel fejezik ki. Közösségben élnek. Ez egyszerre ajándék és kihívás. Napjainkban sokan átélnek az emberi kapcsolatok törekenységét és sebezhetőségét. Létezik-e egyáltalán olyan közösség, ahol a tagok egymás életterét nem pusztán szűkítik és behatárolják? A közösségi élet egy kísérlet, próba. Útitársaiként. együtt járnak a hitre és igazi életre vezető utat, tanulnak egymástól, növekednek s a különbözőségeket is sanszként fogják fel.

A szerzetesközösségek alaposan átalakultak az utóbbi időkben. Napjainkban sok minden az egyén határozottságán, döntési képességén múlik. Ha ma valaki találkozik egy szerzetesközösséggel, ez mindkettőjük számára "kalandot" jelent. Senkit sem fognak "megnyírni", átformálni, hogy így meghatározott, megtervezett keretek közé szorítsák. A nővéreközösségbe vezető út a próbaidővel kezdődik: ez alatt mind a jelentkező, mind a közösség megvizsgálja az illető hivatását. A közösség fölfedezi jellemző vonásait a jelentkező arcán, az pedig saját vonásait ajándékozta a közösségnek.

Találkozik valaki CARITAS SOCIALIS nővéreközösséggel: ez azt jelenti, hogy Isten mind a kettőjüket meg akarja változtatni.* //Lábjegyzet: Pawlowsky, P.: CARITAS SOCIALIS. Programm Leben. Arbeit. - Eigenverlag CARITAS SOCIALIS, Wien 1979.//

Az életfelajánlás a nővért Istenhez és közösséghez köti. A nővér szegénységben, tisztaságban és engedelmisségben (evangéliumi tanácsok) való életre kötelezi el magát ígérettel. Napjaink társadalmában, ahol mindenki birtokolni akar, a szegénység ígérete prófétai jel. Az önkéntes szegénység szabaddá tehet. Egyszerű életvitelt, a nincstelenek iránti elkötelezettséget és érzékenységet, szeretetet jelent. Ha valaki szegényen akar élni, ez azt jelenti, hogy szolidaritást és felelősséget vállal; felismeri saját korlátait, megtanít erre másokat is, s elkötelezettséget vállal a javak igazságosabb elosztására.

A tisztaság (cölibátus) ma nem csekély kihívás. Sokan megkérdézik, lehetséges-e, hogy valaki teljes életet éljen párkapcsolat illetve családalapítás nélkül? Létezik-e hűség a gyorsan változó világban? A tisztaság a nővérek számára nem azt jelenti, hogy emberi kapcsolatok nélkül élnek. Igent mondanak Krisztusnak és a közösségnek, s ez egész életükre meghatározó. Burján Hildegárd tanítása szerint a Caritas Socialis nővérek egészen szükké szűkítő embertársaik javára állnak rendelkezésre. Ez egészen különleges lehetőséget nyújt számukra, hogy átéljék női hivatásukat: szeressenek és életet adjanak. Így ragyog fel a jel a világ előtt: Isten Országáé már közöttünk van.

Az engedelmisség fogadalmáé sok mindent foglal magába. Figyelmességet és készséget jelent: Mit kíván tőlem Isten? Hogyan találkozik Isten ma az egyes emberekkel: az Igében, a közösségben, a mindennapokban, az idők jeleiben. Az engedelmisség azt jelenti, hogy nem kívánjuk minden áron keresztülvinni saját akaratunkat, hanem közösen keressük és éljük Isten akaratát. Ez azt jelenti, hogy az egyénnek készen kell lennie, szem előtt tartani a nagy Egészet, és át kell adnia magát annak, ahogy Isten a CARITAS SOCIALIS-on keresztül hatni akar a világra.

A CARITAS SOCIALIS-nak napjainkban is Isten finom jeleire kell felfigyelnie, hogy továbbra is megfelelhessen Burján Hildegárd alapítói intenciójának: "A CARITAS SOCIALIS jövőre irányuló, mindig alakuló közösség és soha sem lezárult," ... közösség, amely mozgékonyan és bevetésre készen reagál mindenkor korának aktuális ínségeire.

Irodalom

Burján Hildegárd életével és életművével foglalkozó könyvek és kiadványok

magyar nyelven:

Kardos Klára: (Sántha Máté): Burján Hildegárd, a szociális tett embere.

Szolgalat folyóirat, 31. sz. 1976. Klagenfurt

Irmgard Burján: Sürgető Szeretet, Burján Hildegárd élete.

Budapest, Márton Áron Kiadó, 1991.

Lázár Ilona: CARITAS SOCIALIS Nővérek Társasága, *Új Ember* hetilap,

Budapest, 1990. április 15.

Puskely C. Mária: *Szerzetesek*: -- CARITAS SOCIALIS Nővérek (CS)

Budapest 1989, 1990.

Impresszum:

Tulajdonos, kiadó és terjesztő: Caritas Socialis Nővérek Közösség,

1090 Wien, Pramergasse 9. Ausztria

Tel.: +43 1 310 38 43

E-Mail: smn.caritas-socialis@chello.at

Internet: www.caritas-socialis.or.at

A tartalomért felelős: Maria Judith Tappeiner CS-nővér

Redaktion: Prof. Schödl Ingeborg, Weiler Karin CS-nővér

Fordította: Edelényi Judit és Lázár Ilona CS-nővér

burjanhi..doc

2007. október 8.